

U 53/2008 vp

**Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksesta
neuvoston direktiiviksi (*tupakkatuotteiden vähimmäisve-*
rot)**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään Eduskunnalle Euroopan yhteisöjen komission 16 päivänä heinäkuuta 2008 tekemä ehdotus neuvoston direktiiviksi direktiivien 92/79/ETY, 92/80/ETY ja 95/59/EY

muuttamisesta valmistettuun tupakkaan sovellettavan valmisteveron rakenteen ja valmisteverokantojen osalta KOM(2008) 459 lopullinen sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 2008

Valtiovarainministeri *Jyrki Katainen*

Hallitusneuvos Irmeli Virtaranta

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

MUISTIO
23.10.2008

EU/2008/1255

EHDOTUS NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI DIREKTIIVIEN 92/79/ETY, 92/80/ETY JA 95/59/EY MUUTTAMISESTA VALMISTETTUUN TUPAKKAAN SOVELLETTAVAN VALMISTEVERON RAKENTEEN JA VALMISTEVEROKANTOJEN OSALTA, KOM(2008) 459 LOPULLINEN**1 Yleistä ja ehdotuksen tavoitteet**

Euroopan yhteisöjen komissio on 16 päivänä heinäkuuta 2008 antanut ehdotuksen neuvoston direktiiviksi direktiivien 92/79/ETY, 92/80/ETY ja 95/59/EY muuttamisesta valmistettuun tupakkaan sovellettavan valmisteveron rakenteen ja valmisteverokantojen osalta; KOM(2008) 459 lopullinen.

Ehdotuksella muutettaisiin niitä kolmea direktiiviä, joilla tupakkatuotteisiin sovellettava valmistevero on yhtenäistetty yhteisön oikeudessa. Direktiivit ovat savukkeiden verojen lähentämisestä 19 päivänä lokakuuta 1992 annettu neuvoston direktiivi 92/79/ETY, muun valmistetun tupakan kuin savukkeiden verojen lähentämisestä 19 päivänä lokakuuta 1992 annettu neuvoston direktiivi 92/80/ETY sekä muista valmistetun tupakan kulutukseen kohdistuvista veroista kuin liikevaihtoveroista 27 päivänä marraskuuta 1995 annettu neuvoston direktiivi 95/59/EY. Direktiiveissä on säädetty tupakkatuotteiden määritelmistä, verotettavista tuotteista, verotuksen rakenteesta sekä vähimmäisveroista.

Komission direktiiviehdotuksen tavoitteena on yksinkertaistaa tupakkaverotuksen rakennetta sekä korottaa yhteisössä sovellettavia vähimmäisveroja. Tupakkatuotteiden hintaerot jäsenvaltioiden välillä ovat nykyisin suuret eikä komission mukaan nykyisellä EU:n vähimmäisverojärjestelmällä saavuteta hintatasojen lähentymistä. Sisämarkkinoilla suuret hintaerot johtavat rajojen yli tapahtuvaan kaupankäyntiin ja salakuljetukseen, mikä vääristää kilpailua ja voi tehdä tyhjäksi jäsenvaltioiden pyrkimykset toteuttaa terveysperusteista tupakkaveropolitiikkaa.

Komission mukaan kansanterveyden suojelelu on sisämarkkinakysymysten ohella keskeisellä sijalla ehdotuksessa. Komission laskelmien mukaan sen ehdottamat vähimmäisve-

rojen korotukset johtaisivat savukkeiden keskimäärin 25 prosentin hinnannousuun 22 jäsenvaltiossa, mikä puolestaan merkitsisi noin 10 prosentin kulutuksen laskua.

Direktiiviehdotuksessa keskeisellä sijalla on myös savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan vähimmäisveroihin tehtävä tasokorjaus. Hienoksi leikatun tupakan nykyinen vähimmäisvero on komission mielestä alimitoitettu verrattuna savukkeiden vähimmäisveroon. Komission tavoitteena on, että vähemmän verotetuilla itse käärittävillä savukkeilla ei jatkossa korvattaisi savukkeita.

Direktiiviehdotus tulisi voimaan tammi-kuun 1 päivänä 2010. Vähimmäisverojen korotukset tulisivat voimaan asteittain 31 päivään joulukuuta 2013 mennessä, mutta ehdotuksessa myönnettäisiin joillekin jäsenvaltioille siirtymäaikoja.

2 Nykytila

EU:n yhdenmukaistetun valmisteverolainsäädännön piiriin kuuluvat savukkeet, sikarit ja pikkusikarit, hienoksi leikattu tupakka sekä muu piippu- ja savuketupakka. Savukepaperi tai muut tupakkaa sisältävät tuotteet eivät kuulu yhteisön lainsäädännön alaisuuteen, mutta niistä on mahdollista kantaa kansallista valmisteveroa.

EU:n vähimmäisverojärjestelmä perustuu kahteen toisiaan täydentävään tekijään: yksikköperusteiseen veroon (yksikkövero) ja vähittäismyyntihintaan perustuvaan veroon (arvovero). Savukkeiden osalta kaikkien jäsenvaltioiden on sovellettava sekä yksikköveroa että arvoveroa. Verorakennetta on rajoitettu siten, että yksikkövero ei saa olla pienempi kuin viisi eikä suurempi kuin 55 prosenttia savukkeista kannettavasta kokonaisveromäärästä, joka koostuu valmisteveron ja arvonnäisäveron yhteismäärästä.

EU:n savukkeiden vähimmäisvero määritetään kysytyimmän hintaluokan savukkeista.

Kysytyimmän hintaluokan savukkeista maksettavan yksikkö- ja arvoveron yhteenlasketun vähimmäistason on oltava vähintään 57 prosenttia tuotteen vähittäismyyntihinnasta. Savukkeiden veron tulee samanaikaisesti olla lisäksi vähintään 64 euroa 1 000 kysytyimmän hintaluokan savuketta kohden. Niiden jäsenvaltioiden, jotka kantavat vähintään 101 euron valmisteveroa tuhatta kysytyimmän hintaluokan savuketta kohden, ei tarvitse noudattaa vaatimusta veron 57 prosentin vähimmäistasosta.

Kysytyin hintaluokka lasketaan kunkin vuoden tammikuun 1 päivää koskevien tietojen perusteella. Yhteisön oikeudessa ei ole säännöksiä siitä, miten kysytyin hintaluokka määritellään, ja jäsenvaltiot laskevat sen nykyisin eri tavoin.

Savukkeiden osalta jäsenvaltiot voivat lisäksi kantaa kysytyimpään hintaluokkaan kuuluvien savukkeiden vähittäismyyntihintaa alemmalla hinnalla myydyistä savukkeista kansallista vähimmäisvalmisteveroa sillä edellytyksellä, että tämä valmistevero ei ylitä kysytyimmän hintaluokan savukkeista kannetun valmisteveron määrää. Säännöksen eräänä tarkoituksena on hillitä halpahintaisten savukkeiden markkinoilletuloa.

Muiden tupakkatuotteiden kuin savukkeiden osalta jäsenvaltioilla on enemmän liikumavaraa valmisteveron rakenteen suhteen. Jäsenvaltiot voivat soveltaa joko yksikkö- tai arvoveroa taikka näiden yhdistelmää. Lisäksi jäsenvaltioilla on mahdollisuus määrätä näille tuotteille kansallinen vähimmäisvalmistevero, jos ne soveltavat arvoveroa tai arvoveron ja yksikköveron yhdistelmää. Kansallisen vähimmäisvalmisteveron määrää ei ole rajoitettu.

Muiden tupakkatuotteiden kuin savukkeiden vähimmäisveroa ei yhteisölainsäädännössä määrätä kysytyimmän hintaluokan mukaan, vaan kaikkien markkinoilla olevien tuotteiden valmisteveron määrän on ylitettävä EU:n vähimmäistasot. Valmisteveron on oltava sikarien ja pikkusikarien osalta vähintään viisi prosenttia vähittäismyyntihinnasta tai 11 euroa 1 000 kappaletta kohden tai kilogrammalta, savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan osalta 36 prosenttia vähittäismyyntihinnasta tai 32 euroa kilogrammalta sekä muun piippu- ja savuketupa-

kan osalta 20 prosenttia vähittäismyyntihinnasta tai 20 euroa kilogrammalta.

EU:n vähimmäisveroja on muutettu viimeksi neuvoston vuonna 2002 hyväksymällä direktiivimuutoksella. Tuolloin savukkeille asetettiin ensimmäisen kerran euromääräinen EU:n vähimmäisvero, jonka suuruus oli 60 euroa 1 000 kysytyimmän hintaluokan savuketta kohden. Neuvosto päätti tuolloin myös, että sanottu vähimmäisvero nousee vuonna 2006 nykyiselle tasolleen eli 64 euroon 1 000 kysytyimmän hintaluokan savukkeelta, jotta estetään sen reaaliarvon aleneminen. Espanjalle ja Kreikalle myönnettiin kuitenkin siirtymäaika vuoden 2007 loppuun saakka. Myös muiden tupakkatuotteiden vähimmäisveroihin päätettiin tuolloin tehdä asteittaisia korotuksia, jotka tulivat voimaan vuosina 2002–2004.

Eräillä vuosina 2004 ja 2007 EU:hun liittyneillä uusilla jäsenvaltioilla on vielä voimassa siirtymäaikoja tupakkaverotuksessa. Vuoden 2004 laajentumisen yhteydessä uusien jäsenvaltioiden liittymissopimuksessa kahdeksan jäsenvaltiota 10:stä eli kaikki muut paitsi Kypros ja Malta saivat siirtymäajan voidakseen sen kuluessa sopeuttaa tupakkatuotteiden veronsa yhteisön vähimmäisverotasolle. Myös vuoden 2007 alusta EU:hun liittyneet Bulgaria ja Romania saivat vastaavanlaisen siirtymäajan.

Vastaavasti vanhoille jäsenvaltioille annettiin mahdollisuus sanotun siirtymäajan aikana säilyttää verottomien tupakkatuotteiden määrälliset rajoitukset niiltä osin, kuin uudet jäsenvaltiot ovat saaneet siirtymäajan. Matkustajatuontirajoitukset voivat olla voimassa kunkin uuden jäsenvaltion osalta vain niin kauan kuin kunkin uuden jäsenvaltion poikkeukset yhteisön vähimmäisverotasosta ovat voimassa. Jos jäsenvaltio korottaa tupakkatuotteiden veronsa yhteisön vähimmäisverotasolle jo ennen sille annettua siirtymäajan päättymistä, on tuontirajoitukset poistettava samanaikaisesti.

Pisimmillään poikkeukset ovat voimassa vuoden 2009 loppuun saakka Latvian, Liettuan, Viron, Romanian ja Bulgarian osalta. Vuoden 2008 loppuun saakka poikkeusten ylläpitäminen on mahdollista Puolassa, Slovakiassa ja Unkarissa. Tšekin tasavallan ja Slovenian osalta siirtymäajat päättyivät vuo-

sien 2006 ja 2007 lopussa. Siirtymäajat koskevat savukkeita, mutta Tsekin tasavallan osalta myös muita tupakkatuotteita ja Viron osalta myös irtotupakkaa.

3 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Komission direktiiviehdotuksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on luopua kysytyimmän hintaluokan käsitteestä savukkeiden verotuksessa. Komission mukaan se soveltuu huonosti vähimmäisverotuksen perustaksi sisämarkkinoilla. Kysytyimmän hintaluokan käyttäminen johtaa hintakilpailun vääristymiseen, sillä se riippuu suurten tupakkateollisuuden toimijoiden hinnoittelupäätöksistä. Tämä vaikeuttaa myös verotulojen ennakkointia. Lisäksi kysytyimpään hintaluokkaan perustuva vähimmäisvero merkitsee sitä, että yhteisön vähimmäisverotaso voi olla erisuuruisen eri jäsenvaltioissa, sillä kysytyin hintaluokka voi eri jäsenvaltioissa sijoittautua hyvin eri kohtaan markkinoiden hintahaitarilla.

Direktiiviehdotuksen mukaan vähittäismyyntihinnasta laskettua 57 prosentin EU:n vähimmäisveroa sovellettaisiin jatkossa myytyjen savukkeiden vähittäismyyntihintojen painotettuun keskihintaan kysytyimmän hintaluokan sijaan. Komission näkemyksen mukaan euromääräinen vähimmäisverovaatimus on ensisijainen vaihtoehto niin sisämarkkinoihin kuin terveyssyistä, mutta arvoon perustuva EU:n vähimmäisvero olisi myös syytä säilyttää. Euromääräinen EU:n vähimmäisvero on hyvin alhainen suhteessa monien jäsenvaltioiden tupakkaverotuksen tasoon, jolloin näissä jäsenvaltioissa ainoastaan arvoon perustuva vähimmäisverokanta estää verotuksen alentamisen.

Vuoden 2014 alusta 57 prosentin vähimmäisvaatimusta korotettaisiin 63 prosenttiin. Samalla korotettaisiin 101 eurosta 122 euroon sitä veron määrän rajaa, jonka ylittävää savukkeiden veroa soveltavien jäsenvaltioiden ei tarvitse noudattaa 63 prosentin vaatimusta. Toisin sanoen niiden jäsenvaltioiden, jotka kantavat vähintään 122 euroa valmisteveroa 1 000 savukkeelta vähittäismyyntihintojen painotetun keskiarvon perusteella, ei tarvitse noudattaa kyseistä vaatimusta.

Vähittäismyyntihintojen painotettu keskiarvo määritettäisiin kunakin vuonna 1 päivänä tammikuuta edellisvuoden kulutukseen luovutetun savukkeiden kokonaismäärän ja kaikki verot sisältävien hintojen perusteella. Komissio ei tarkenna ehdotuksessaan, kuinka painotettu keskiarvo tarkkaan ottaen laskettaisiin. Ongelmana on se, että jos jäsenvaltiot laskevat painotetun keskiarvon eri tavoin, vähimmäisverojärjestelmä ei ole yhtenäinen.

Komissio ehdottaa, että kaikkiin savukkeisiin sovellettaisiin euromääräistä EU:n vähimmäisveroa. Euromääräinen vähimmäisvero olisi 64 euroa 1 000 savukkeelta direktiivin voimaantulopäivästä lähtien eli 1 päivästä tammikuuta 2010 lähtien. Tällä hetkellä 64 euron vähimmäisvero koskee vain kysytyimmän hintaluokan savukkeita. Jäsenvaltioissa voi siten nykyisin olla markkinoilla kysytyintä hintaluokkaa halvempia tuotteita, joista maksettava valmistevero on alle 64 euroa 1 000 kappaleelta. Kaikkia yhteisöalueella myytäviä savukkeita koskeva euromääräinen alin verotaso kaventaisi siten hintaeroja jäsenvaltioiden välillä korottamalla halvimpien savukkeiden verorasitusta.

Edellä tarkoitettua 64 euron vähimmäisveroa korotettaisiin 90 euroon 1000 savukkeelta vuoden 2014 alusta, mikä merkitsisi 40 prosentin korotusta.

Komission ehdotus tarkoittaisi sitä, että EU:n nykyisiä savukkeiden vähimmäisverojen euro- tai prosenttimääriä ei korotettaisi ensimmäisessä vaiheessa vuoden 2010 alusta, mutta niiden laskentatapa muuttuisi tuolloin. Tällä olisi kuitenkin veroseuraamuksia useissa jäsenvaltioissa. Euromääräisen EU:n vähimmäisverovaatimuksen ulottaminen koskemaan kaikkia tuotteita merkitsisi sitä, että eräiden alhaisia verokantoja soveltavien uusien jäsenvaltioiden olisi korotettava tupakkaverojaan niin, että markkinoilla olevien halvimpien savukkeiden vero nousisi. Tämä koskisi todennäköisesti erityisesti Baltian maita, Bulgariaa ja Puolaa.

Varsinaiset EU:n vähimmäisverojen korotukset tulisivat voimaan toisessa vaiheessa vuoden 2014 alusta. Nykyisiin verotasoihin verrattuna euromääräisen vähimmäisveron korotus 90 euroon merkitsisi komission mukaan sitä, että uusien jäsenvaltioiden Kyprosta ja Maltaa lukuun ottamatta sekä matalia

tupakkaveroja soveltavien Luxemburgin, Portugalin, Espanjan ja Kreikan tulisi korottaa tupakkaveroja. Arvoperusteisen vähimmäisveron eli 57 prosentin vaatimuksen korotus 63 prosenttiin vaikuttaisi puolestaan 13 jäsenvaltioon.

Komissio ehdottaa, että savukkeiden vuonna 2014 voimaan tulevien EU:n vähimmäisveron korotusten osalta myönnettäisiin siirtymäaika niille jäsenvaltioille, joille niiden liittymissopimuksissa myönnetty siirtymäajat eivät ole vielä päättyneet. Slovakielle ja Puolalle myönnettäisiin vuoden siirtymäaika ja Baltian maille sekä Bulgarialle ja Romanian kahden vuoden siirtymäaika. Erityisesti Baltiassa, Bulgariassa ja Romaniassa tupakkaverotuksen sopeuttaminen nykyisille EU:n vähimmäisverotasoilta on vielä kesken. Komissio toteaaakin, että suuret korotukset näissä maissa voisivat johtaa salakuljetuksen lisääntymiseen kolmansista maista.

Komissio ehdottaa myös, että jäsenvaltiot saisivat vapaasti määrätä savukkeille kansallisen vähimmäisvalmisteveron. Nykyisin vähimmäisvalmistevero voi olla enintään kysytimmän hintaluokan savukkeista perittävän valmisteveron suuruinen. Tämä on rajoittanut kansallisen vähimmäisvalmisteveron käyttämistä halvimpien savukkeiden verorasituksen korottamiseen etenkin sellaisissa jäsenvaltioissa, joissa kysytyn hintaluokan sijoittuu markkinoiden hintahaitarin alapäähän.

Lisäksi komission ehdotuksen mukaan savukkeiden yksikköveron osuuden pitäisi olla vähintään 10 prosenttia tai enintään 75 prosenttia savukkeista kannettavasta kokonaisveromäärästä, joka koostuu valmisteveron ja arvonlisäveron yhteismäärästä. Osuuden ylärajan korottamisen tavoitteena on antaa enemmän joustovaraa sellaisille jäsenvaltioille, jotka haluavat painottaa tupakkaverotuksessaan yksikköveroa. Alarajan korotus viidestä prosentista 10 prosenttiin merkitsisi kuitenkin samalla sitä, että useiden jäsenvaltioiden, Suomi mukaan lukien, pitäisi muutoksen takia korottaa yksikköveron osuutta savukkeiden valmisteverosta.

Komission mielestä EU:n nykyiset savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan vähimmäisverot ovat liian alhaiset suhteessa savukkeiden vähimmäisveroihin. Komissio huomauttaa, että niin kilpailu- kuin terveys-

näkökohdistakaan ei löydy perusteita sille, miksi näiden tuotteiden vähimmäisverot ovat yhteisötasolla niin erilaisia.

Komissio ehdottaa, että jäsenvaltioiden pitäisi jatkossa soveltaa savukkeiksi käärittävään hienoksi leikattuun tupakkaan sekä yksikkö- että arvoperusteista veroa. Komission mielestä euromääräinen vähimmäisvero tasaa parhaiten kansallisia veroja, joten yksikkövero olisi jäsenvaltioille pakollinen.

Hienoksi leikatun tupakan EU:n vähimmäisveroihin tehtäisiin korotus sekä vuoden 2010 että vuoden 2014 alussa. Komissio ehdottaa, että hienoksi leikatun tupakan vähimmäisvero vahvistettaisiin noin kahteen kolmannekseen savukkeiden vähimmäisverosta. Euromääräinen vähimmäisvero olisi siten 43 euroa kilogrammalta ja arvoperusteinen vähimmäisvero 38 prosenttia vuoden 2010 alusta lähtien. Vuoden 2014 alusta vähimmäisveroihin tehtäisiin vastaava korotus kuin savukkeiden osalta, jolloin vähimmäisverot nousisivat 60 euroon ja 42 prosenttiin. Korotus olisi nykyisiin EU:n vähimmäisveroihin verrattuna yhteensä 88 prosenttia.

Hienoksi leikatun tupakan vähimmäisverojen korotusten osalta komissio ei esitä siirtymäaikoja. Ainoastaan Virolla on vielä voimassa siirtymäaika hienoksi leikatun tupakan osalta. On huomattava, että Viron siirtymäaika päättyy vuoden 2009 lopussa, joten uusi korotus jo vuoden 2010 alusta merkitsisi Virolle jatkuvia veronkorotuksia.

Komissio ehdottaa, että piippu- ja savuke-tupakan sekä sikareiden vähimmäisveroja korotettaisiin kahdeksan prosenttia 1 päivänä tammikuuta 2010. Tällä korotuksella vähimmäisverojen reaaliarvo palautettaisiin yhteisöalueen inflaatiokehityksen mukaisesti vuoden 2003 tasolle, jolloin piippu- ja savuketupakan sekä sikarien vähimmäisveroja viimeksi korotettiin.

Lisäksi komission ehdotuksessa on tehty joitakin teknisiä tarkistuksia savukkeiden ja sikarien määritelmiin joissakin jäsenvaltioissa esiintyneiden määrittelyongelmien takia.

Komission olisi direktiiviehdotuksen mukaan jatkossakin toimitettava neuvostolle joka neljäs vuosi kertomus valmisteverokannoista sekä valmisteverojen rakenteesta. Uutta ehdotuksessa on se, että jäsenvaltiot veloitettaisiin ilmoittamaan komissiolle kerto-

muksen kannalta oleelliset saatavilla olevat tiedot. Komissio laatisi luettelon tarvittavista tilastotiedoista direktiivin 92/12/ETY 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen, jolloin velvoitteista päätettäisiin määräenemmistöllä komitologiamenettelyssä valmisteverokomiteassa. Komission mielestä menettelytapa olisi tarpeellinen, sillä se ei ole nykyisin saanut jäsenvaltioilta riittävän kattavasti ja nopeasti tietoja tupakkatuotteiden verollisesta kulutuksesta ja hinnoista.

4 Vaikutukset Suomen kannalta

Ehdotus edellyttää toteutuessaan tupakkaverolain (1470/1994) muuttamista. Ehdotuksella ei kuitenkaan olisi välitöntä vaikutusta Suomen tupakkaverotuksen tasoon, sillä Suomen soveltamat tupakkatuotteiden valmisteverotasot täyttävät esitetyt korotetut EU:n vähimmäisverovaatimukset, jos hallituksen esittämä (HE 115/2008) tupakkaveron korotus vuodelle 2009 toteutetaan.

Tupakkatuotteiden valmisteverojen nosto alhaisen tupakkaverotuksen jäsenmaissa saat- taisi antaa Suomelle hieman liikkumavaraa oman tupakkaveropolitiikan suhteen, sillä Suomi kuuluu EU:n jäsenmaiden vertailussa kireimpiin tupakan verottajiin. Suurin merkitys Suomen kannalta olisi sillä, että ehdotuksen hyväksyminen korottaisi tupakkatuotteiden valmisteverojen tasoa Baltian maissa.

Suuret erot jäsenvaltioiden tupakkatuotteisiin soveltamissa valmisteverojen määrissä haittaavat nykyisin sisämarkkinoiden toimivuutta. Näin ollen tupakkatuotteiden EU:n vähimmäisverojen korotus ja sen seurauksena tapahtuva verojen määrien lähentäminen vähentäisi verotasoeroista johtuvaa kilpailun vääristymistä ja tukisi siten sisämarkkinoiden toimintaa. Samanaikaisesti vähimmäisverojen korotuksella torjuttaisiin veronkiertoa ja veropetoksia.

Direktiiviin esitetyt muutokset antaisivat Suomelle nykyistä enemmän liikkumavaraa savukkeille määrättävän kansallisen vähimmäisvalmisteveron suhteen, mikä lisäisi verotuksen ennakoitavuutta.

Suomen nykyisellä verorakenteella savukkeiden yksikköveron osuus ei todennäköisesti ylitä direktiiviehdotuksessa esitettyä alarajaa eli 10 prosenttia savukkeista kannettavas-

ta kokonaisveromäärästä, joka koostuu valmisteveron ja arvonlisäveron yhteismäärästä. Jos ehdotus toteutuisi, olisi Suomen siirrettävä savukkeiden verorasitusta arvoverosta yksikköveroon. On huomattava, että yksikkövero ei seuraa automaattisesti inflaatiokehitystä arvoveron tapaan, vaan inflaatiokehityksen huomioon ottaminen edellyttää lakimuutosta.

Sikareiden ja pikkusikareiden sekä piippu- ja savuketupakan verorakenne ja verotasot täyttävät jo nykyisin direktiiviehdotuksen vaatimukset. Direktiiviehdotuksen edellyttämät muutokset tupakkatuotteiden määritelmään olisivat lähinnä teknisluonteisia eikä niillä olisi veroseuraamuksia nykyisin markkinoilla oleviin tuotteisiin.

Tupakkaverotusta koskevien tilastojen toimittaminen komissiolle siltä osin, kuin ne ovat julkisia, ei ole Suomen kannalta ongelmallista. Osa tupakkatuotteiden verollista kulutusta ja hintoja koskevista tilastoista voi kuitenkin olla kansallisen ja myös yhteisö- lainsäädännön säännösten nojalla salassa pidettäviä.

5 Asian käsittely Euroopan unionin toimielimissä

Ehdotuksen oikeusperustana on EY:n perustamissopimuksen 93 artikla. Ehdotuksen hyväksyminen edellyttää siten kaikkien jäsenvaltioiden yksimielisyyttä.

Ehdotuksesta ei ole vielä saatu Euroopan parlamentin eikä talous- ja sosiaalikomitean lausuntoa.

Direktiiviehdotuksen käsittelyä neuvoston työryhmässä ei ole aloitettu.

6 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää tupakkatuotteiden verotusta koskeviin direktiiveihin ehdotettuja muutoksia kannatettavina. Valtioneuvoston mielestä olisi tärkeää niin terveystavoitteiden kuin sisämarkkinoiden toiminnan kannalta, että yhteisössä sovellettavia tupakkaverotuksen vähimmäisveroja korotettaisiin.

Valtioneuvosto pitää erityisen tärkeänä komission ehdotusta kaikkiin markkinoilla oleviin savukkeisiin sovellettavasta euomääräisestä vähimmäisverovaatimuksesta. Se edistäisi hintojen lähentymistä eri jäsenvalti-

oiden välillä korottamalla erityisesti halvimpien savukkeiden hintoja alhaisen tupakkaverotuksen jäsenvaltioissa.

Direktiiviehdotuksen tavoite savukkeiden verotuksen rakenteen yksinkertaistamisesta on valtioneuvoston mielestä perusteltu. Kysytyimmän hintaluokan käsitteestä luopuminen parantaisi savukkeiden verotuksen läpinäkyvyyttä, sillä nykyisin tupakkateollisuuden toimijoilla on hinnoittelupäätöksillään mahdollisuus vaikuttaa erihintaisten tuotteiden verorasitukseen. Jäsenvaltioilla pitäisi olla mahdollisimman suuri mahdollisuus itse päättää kansallisesta savukkeiden vähimmäisvalmisteverosta ja verorakenteesta, kunhan kansalliset verotasot ylittävät EU:n vähimmäisverotasot.

Valtioneuvoston mielestä olisi pyrittävä siihen, että direktiiviehdotusta tarkennettaisiin sen osalta, miten savukkeiden vähittäismyyntihintojen painotettu keskihinta lasketaan, jotta jäsenvaltiot soveltaisivat säännöstä mahdollisimman yhtenäisesti.

Valtioneuvosto katsoo, että savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan vähimmäisverotasoja pitäisi komission ehdotuksen mukaisesti korottaa lähemmäksi savukkeiden vähimmäisverotasoja. Myös sikarien ja piippu- ja savuketupakan vähimmäisverojen korotus vuoden 2002 jälkeistä inflaatiokehitystä vastaavasti on valtioneuvoston mielestä kannatettavaa.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä sitä, että tilastotietojen toimittamista koskevien velvoitteiden osalta otetaan huomioon tietojen sallassapitoa koskeva lainsäädäntö.

Tupakkatuotteiden vähimmäisverojen korottaminen merkitsisi sitä, että useat jäsenvaltiot joutuisivat korottamaan kansallisia verokantojaan, joten riittävien siirtymäaikojen tarjoaminen suurimpien korotusten edessä oleville jäsenvaltioille on tarpeellista ja kannatettavaa. Valtioneuvoston mielestä ehdotuksen hyväksymisen edistämiseksi voidaan myös tarvittaessa hyväksyä siirtymäkausien pidentäminen komission ehdotuksesta.